

Vergaderjaar 1991-1992

22 484

Wijziging van de Wet overlevering inzake oorlogsmisdrijven en van bepalingen in de uitleveringswet betreffende voorlopige aanhouding

Nr. 5 Herdruk²

VERSLAG

Vastgesteld 22 februari 1992

De vaste Commissie voor Justitie¹ belast met het voorbereidend onderzoek van dit voorstel van wet, heeft de eer van haar bevindingen als volgt verslag uit te brengen. Onder het voorbehoud dat de regering de vragen en opmerkingen tijdig zal hebben beantwoord, acht de Commissie de openbare beraadslaging over dit wetsvoorstel genoegzaam voorbereid.

De leden van de CDA-fractie hadden met belangstelling kennis genomen van het onderhavige wetsvoorstel.

Zij waren van mening dat de wetgever in 1986 bewust heeft vastgelegd dat het in nauw afgebakende en in de wet vastgelegde situaties mogelijk moet zijn om ook Nederlanders uit te leveren. Dit maakt onderdeel uit van een toenemende tendens tot internationale samenwerking op het gebied van wederzijdse assistentie in onder meer strafzaken.

De tot de CDA-fractie behorende leden vroegen de regering wel om duidelijk te maken of de reden voor de nu voorgestelde wijziging enkel gelegen is in het feit dat de Rijkswet op het Nederlanderschap is aangepast. Dit zou deze leden in die zin verwonderen dat, naar zij konden nagaan, de Rijkswet na 1984 niet meer is gewijzigd en het dus voor de hand zou hebben gelegen als een en ander meteen in 1986 zou zijn geregeld.

Ten aanzien van het voorstel artikel 1 tot en met 4 van de Overleveringswet te wijzigen konden deze leden in principe instemmen. Met het voorstel om artikel 6 (doorvoer van Nederlanders over Nederlands grondgebied) niet te wijzigen hadden zij meer moeite. De redenen die de regering aanvoert hadden de leden van de CDA-fractie nog niet overtuigd. Zij wensten dan ook een nadere en meer uitgebreide onderbouwing van de redenen waarom zo strikt aan deze bepaling wordt vastgehouden. Waar zit het verschil met de wel voorgestelde wijzigingen van de artikelen 1 tot en met 4?

Voor hun informatie vroegen deze leden nog of er onderscheid wordt gemaakt in de vormen van doorvoer (via de lucht of over de grond).

¹ Samenstelling:

Leden: Stoffelen (PvdA), Gualthérie van Weezel (CDA), V.A.M. van der Burg (CDA), Lauxtermann (VVD), Schutte (GPV), Krajenbrink (CDA), Korthals (VVD), Wiebenga (VVD), Laning-Boersema (CDA), Vermeend (PvdA), Brouwer (Groen Links), Kohnstamm (D66), Wolffensperger (D66), ondervoorzitter, Swildens-Rozendaal (PvdA), voorzitter, Van Traa (PvdA), Soutendijk-van Appeldoorn (CDA), Van de Camp (CDA), Biesheuvel (CDA), Jurgens (PvdA), Koffeman (CDA), Kalsbeek-Jasperse (PvdA), Zijlstra (PvdA), M.M. van der Burg (PvdA). Plv. leden: Apostolou (PvdA), Tegelaar-Boonacker (CDA), De Hoop Scheffer (CDA), Rempt-Halmmans de Jongh (VVD), J.T. van den Berg (SGP), Koetje (CDA), Dijkstal (VVD), Te Veldhuis (VVD), Van der Heijden (CDA), Schoots (PvdA), Sipkes (Groen Links), Scheltema-de Nie (D66), Groenman (D66), Van der Vaart (PvdA), Middel (PvdA), Bijleveld-Schouten (CDA), Doelman-Pel (CDA), Hillen (CDA), Stemerding (PvdA), Vreugdenhil (CDA), Leerling (RPF), Van Nieuwenhoven (PvdA), Van Heemst (PvdA).

² I.v.m. toevoegen van de inbreng van de fractie van het CDA.

Tenslotte vroegen de CDA-fractieleden of een artikel als artikel 6 gemeengoed is in andere landen of juist niet.

Deze leden adviseerden de regering overigens om waar zij spreekt over artikel 6 in de memorie van toelichting daar voor de duidelijkheid de term «vreemdelingen» in plaats van «personen» te gebruiken.

Een laatste vraag van de aan het woord zijnde leden op dit onderdeel had betrekking op de kwestie van de oorlogsmisdadigers. Hebben individuele gevallen waarin overlevering niet mogelijk bleek, waar de regering dat wel wenste, meegespeeld bij de overweging dit wetsvoorstel in te dienen of dient de wijziging geheel los te worden gezien van personen?

Ten aanzien van de voorgestelde wijziging van de Uitleveringswet merkten deze leden op zich hier goed in te kunnen vinden. Op deze wijze wordt, zo meenden zij, een hinderlijke leemte in de wet opgevuld. Is deze leemte bij de wetswijziging in 1986 door de wetgever over het hoofd gezien of heeft dit een andere oorzaak, zo vroegen deze leden (bijvoorbeeld praktijkervaringen?). Wel vroegen zij of het in plaats van de nu gekozen term «voortvluchtige» niet beter is om in de hele Uitleveringswet te spreken over «personen» juist ook om de aansluiting met de Overleveringswet te behouden.

Voorts vroegen de leden van de CDA-fractie waarom er, volgens de regering, voor een aantal gezochte Nederlanders minder gevaar voor vlucht is te duchten dan voor vreemdelingen.

Tenslotte vroegen zij of het onderhavige wetsvoorstel nog gevolgen zal hebben voor de WOTS.

De leden van de PvdA-fractie hadden met instemming kennisgenomen van het onderhavige wetsvoorstel. Naar hun oordeel betreft het een overwegend juridisch-technische aanpassing, hetgeen ook al blijkt uit het feit dat de Raad van State zonder meer instemmend heeft geadviseerd c.q. alleen opmerkingen heeft gemaakt van redactionele aard.

Het onderhavige voorstel verschaft de grondslag voor de voorlopige aanhouding van Nederlanders in afwachting van een uitleveringsverzoek. Het is te beschouwen als een logisch vervolg op de gewijzigde Uitleveringswet van 10-9-1986, waarin geclausuleerd een uitzondering is gemaakt op de algemene regel dat Nederlanders niet worden uitgeleverd. Deze leden wilden weten waarom indertijd niet zowel de uitlevering als de voorlopige aanhouding wettelijk zijn vastgelegd. Het in twee delen knippen van deze toch sterk verwante instrumenten lijkt het een wat omslachtige wijze van wetgeving opleveren.

Aansluitend vroegen zij of zich in de internationale (rechts-)praktijk concrete problemen hebben voorgedaan doordat tot nu toe voor de uitlevering wel en voor de voorlopige aanhouding niet een wettelijke grondslag bestaat en zo ja, of deze problemen aan de hand van concrete voorbeelden kunnen worden verduidelijkt.

Verder zouden de leden behorend tot de PvdA-fractie graag nadere informatie ontvangen over de mate waarin in 1989 en 1990 uitleveringsverzoeken zijn gedaan zowel door derden-staten als door de staat der Nederlanden, over de uiteindelijke m.b.t. uitlevering genomen beslissing en over de aard van de in het geding zijnde delicten.

In de vierde plaats vroegen deze leden een nadere toelichting op de bewering dat het aannemelijk is dat verzoeken om voorlopige aanhouding van Nederlanders «steeds» betrekking zullen hebben op personen die hier te lande hun vaste woon- of verblijfplaats hebben.

Zij konden zich praktische voorbeelden voorstellen van misdrijven die gepleegd worden in buurlanden door mensen zonder vaste woon- of verblijfplaats die zich in het grensgebied ophouden, van wie de identiteit achterhaald wordt en die na het plegen van het delict in het buurland min of meer in Nederland onderduiken.

Deze leden vroegen welke staten gebruik kunnen maken van de mogelijkheid om uitlevering c.q. voorlopige aanhouding van Nederlanders te vragen en in welke mate voor de onderdanen van de desbetreffende staten een spiegelbeeldige mogelijkheid bestaat. Is, zo voegden zij daaraan toe, in het algemeen een ontwikkeling waar te nemen waarbij staten een toenemende bereidheid tonen om het principe van uitlevering c.q. voorlopige aanhouding onderling vast te leggen? Zij waren met name benieuwd naar de wijze waarop Nederland met de voormalige Oostblok-landen zaken met betrekking tot uitlevering en aanhouding wil gaan regelen. Worden door Nederland en/of binnen internationale kaders op dit punt initiatieven genomen en zo ja, welke? Is al een beeld te geven van de eventuele herleving van «oude» verdragen tussen Nederland en de inmiddels weer onafhankelijke staten van Midden- en Oost-Europa?

Kan tevens worden aangegeven welke «sancties» Nederland kan toepassen als blijkt dat in strijd met van te voren vastgelegde waarborgen door derden-staten wordt gehandeld bij de tenuitvoerlegging van straffen die uitgeleverde Nederlanders moeten ondergaan?

De leden van de PvdA-fractie drongen er tot slot op aan om bij voorstellen als het onderhavige, die wijzigingen aanbrengen in de artikelen van een aantal aangrenzende wetten, in de memorie van toelichting de tekst van de desbetreffende artikelen op te nemen.

De voorzitter van de Commissie,
Swildens-Rozendaal

De griffier van de Commissie,
Coenen